

Novum

In memoriam d. dr. Pap Géza

2018. november 13-án, életének 65. esztendejében váratlanul visszaadta lelkét Teremtőjének d. dr. Pap Géza, az Erdélyi Református Egyházkerület 45. püspöke, a Kolozsvár-felsővárosi Református Egyházközség lelkipásztora.

1954. január 20-án született Kolozsváron, református értelmiségi családban. Iskolai tanulmányait a kolozsvári 3-as számú Általános Iskolában kezdte, majd az Apáczai Csere János Gimnáziumban folytatta, ahol érettségi vizsgát tett 1973-ban. 1973 őszén felvételizett a Kolozsvári Protestáns Teológiára, majd kilenc hónapi katonai szolgálatot teljesített az akkori törvények szerint. Hittudományi tanulmányait 1978-ban zárta.

Az első lelkészképesítő vizsga után a bukaresti Szőlőkerti Református Egyházközségbe (Bukarest II. Református Egyházközség, Viilor út) kapott kinevezést segédlelkészi szolgálatra. 1979. április 19-én házasságot kötött Gegus Márta magyar állampolgárral. Házasságukat Isten öt gyermekkel áldotta meg: Zsófiával, Akossal, Lőrincsel, Noémivel és Orsolyával.

1981-ben, a kétévi regáti szolgálat után a kalotaszegi magyarkiskapusi egyházközség hívta meg lelkipásztorául, majd 1988 decemberétől a Kolozsvár-Felsővárosi Egyházközségben szolgált megválasztott lelkipásztorként. 1995–1996-ban egy tanévre szóló családi ösztöndíjjal a hollandiai Kampenben folytatott tanulmányokat újszövetségi tárgykörben Jakob van Bruggen professzor irányításával.

2000. december 12-én az Erdélyi Református Egyházkerület Közgyűlése püspökké választotta. 2003-ban felvételt nyert a Protestáns Teológiai Intézet doktori tanfolyamára, az újszövetségi szakcsoportban. Vezető tanára d. dr. Geréb Zsolt professzor volt, doktori disszertációjának címe: *Azok a napok és ama nap. Jézus és a jövő Márk 13 alapján*. A doktori dolgozatát 2005. január 13-án védte meg.

2012-ig szolgálta püspökként az Erdélyi Református Egyházkerületet, 2012-től a Romániai Református Egyház Zsinatának lelkészi elnöke volt. Püspöki szolgálata alatt teremtette meg a református egyház a múlttal való szembenézés, az átvilágítás intézményes kereteit lelkészeit és világi tisztségviselőit illetően. Szívén viselte az egyház intézményeinek, így a Református Székely Mikó Kollégium sorsát is, és hangsúlyozta, hogy az iskola visszaállamosítása precedens érté-

kü lehet, és utat nyit az egyház javainak bírósági úton történő, törvényesített elkobzására.

Tudományos munkája is kiemelkedő volt. D. dr. Geréb Zsolt professzor szerint a Kolozsvár-Felsővárosi Református Egyházközségben úgy ismerték meg őt, „mint aki a szószéken biblikus alapvetéssel tolmácsolja az evangélium időszerű üzenetét”,¹ és különösen a fiatal nemzedéket szólította meg az ifjúsági bibliakör keretében.

Kampeni tanulmányai alapján írt és elhangzott prédikációi 1999-ben jelentek meg könyv formában *Vigyázzatok! Tanítás az utolsó időkről* címmel. Teológiai kutatásait felelős püspöki tisztségének viselése alatt is folytatta. 2003 és 2010 között *Eszkatológiai textusok* alcímmel négy egymást követő tanulmánykötete jelent meg, az ötödiket halála előtt sikerült befejeznie. Dr. Bolyki János budapesti professzor pedig ezt állapította meg doktori disszertációjáról: a disszertáció igazi, önálló kutatómunka; sok idő, tépelődés áll mögötte, és hasznos tudományos és kérügmaticai eredményeket kínál az olvasóknak.

Schmitt Pál, Magyarország köztársasági elnöke – Orbán Viktor miniszterelnök előterjesztésére – 2012. március 15-én a Magyar Érdemrend középkereszt polgári tagozatával tüntette ki dr. Pap Gézá az erdélyi magyar nemzeti közösség önazonosságának megőrzése, építése érdekében végzett tevékenységéért és tudományos teológiai munkássága elismeréseként.

2013. november 21-én a Debreceni Református Hittudományi Egyetem szenátusa díszdoktorrá avatta dr. Pap Gézá, az Erdélyi Református Egyházkerület volt püspökét.

...a ti hitetek mellé ragasszatok ... tudományt. (2Pt 1,5)*

Gyászoló család, végtisztességet tevő gyülekezet!

Pap Géza halála váratlanul ért mindannyiunkat és megdöbbenéssel vettük tudomásul, hogy ilyen hamar el kellett válnunk egymástól. Az első szó, ami ajkunkat elhagyja, az a kérdés, hogy miért? Miért ilyen hamar? De a második rögtön a hála, azért, hogy élt, és a miénk lehetett, valamennyiünké. Vannak életek, amelyek hasonlítanak a mély kúthoz: a forrást csak sejtjük, hogy van, mert újra

¹ Ld. Dr. Geréb Zsolt: Pap Géza laudációja. In: *Református Szemle*, 99. (2006/1), (127–129) 127. (Szerk.)

* Elhangzott 2018. november 17-én a kolozsvári Farkas utcai templomban tartott gyászis-tentisztelet keretében.

és újra friss vizet lehet meríteni a kútból. Ilyen élet volt a Pap Géza élete is, nem volt magamutogató, nem árulta el forrását, és nem kínálgatta saját élete receptjeit. Távoll állt tőle a személyes dolgok, a belső világ közszemlére való tétel. Élete egyetlen egy nagy ügy köré csoportosult, ez pedig Isten igéjének a hirdetése volt, ennek rendelt mindent alá. „*A ti hitetek mellé ragasszatok ... tudományt.*” (2Pt 1,5) Az Ige, akár ebben a rövidített, akár a hosszabb formájában is, tökéletesen ráillik néhai Pap Gézára, a püspökre, a lelkészre is. Az apostol intést megfogadta: hitét tudománnyal, vagyis igaz ismerettel bátyázta körül. Tudta, hogy a hit ingatag, a legkisebb szellemi légmozgás is könnyen elhajlíthatja. Támaszt a biztos ismeretben talált, szinte megszállottan kutatta és gyűjtötte mindazt, ami gazdagabbá és teljesebbé teheti az Isten-ismeretet, vallotta ugyanakkor, hogy az igaz Isten-ismeret nemcsak támasz, hanem az egyetlen szilárd alap is, melyre biztosan ráépíthetjük hitünket. Soha sem érezte magát közel az Igét tudomány nélküli magamutogató kegyességhez. Az Ige értelmének kutatása napi foglalatossága volt. Tudósi és igehirdetői munkája legjellemzőbb sajátossága az igényesség és a fegyelmezetség. Ennek jegyében készültek igetanulmányai és prédikációi egyaránt. Személyiségjegyei, az igényesség, a következetesség és a fegyelmezetség ott látható püspöki szolgálatának 12 évén is. Gondoljunk arra a hosszú folyamatra és küzdelemre, amellyel az egyház erkölcsi megtisztítását kívánta elérni, vagy a visszaszolgáltatások ügyére, de gondolhatnánk akár az egyházkormányzás és egyházépítés mindennapjaira, vagy a törvényalkotás sokszor kemény próbatételeire is. Az egyházi fegyelem helyreállítása és megerősítése, legyen szó akár erkölcsi, akár tanfegyelemről, nem állhat helyre csak következetes törvényérvényesítéssel. Ennek feltétlen híve volt. Az egyház belső megtisztulását célzó átvilágítások az ő fegyelmezettsége nélkül nem sokra jutottak volna. Az elszámoltatást az ő kitartása tartotta életben. Az egyházi ingatlanok visszaszerzésének folyamata sem indulhatott volna el az ő következetessége és fegyelme nélkül. Az, hogy mára idáig jutottunk, s hogy kudarcba fulladt a teljes visszaszolgáltatás, ez nem rajta múlt. Az egyházkormányzás és törvényalkotás pedig nem nélkülözheti az igényességet, a gondos és szervezett munkát. Ezt mindig kitartással végezte, vallotta, hogy a csapat hatékonyságának feltétele a célban egyetértő baráti jó szándék. Ennek bizonyításában mindig az első volt. Mindent, mint kötőanyag, szorosán összefont Pap Géza alapos igei tudománya, amely meghatározta és átjárta szolgálatának minden részletét. Akik itt vagyunk, mindegyikünknek jutott egy darab annak a belső életnek az üzenetéből: egy-egy maradandó igehirdetés, egy jelentőségteljes kézfogás vagy ölelés, egy átvitatkozott este, egy tekintet, amiben ugyan szigor látszott, de mögötte ott volt a jóság és a szeretet. Én, aki ötven éven keresztül többé-kevésbé együtt meneteltem vele, láttam őt úgy, mint ahogy kevesen, könnycsordulásig nevetve s szintén könnyeket ejtve zokogva.

A halál természetéhez tartozik, hogy megméri az embert, megméri az elmenőt: kezének munkáját, az alkotásokat; a szerepeket amelyeket vállalt, vagy amelyekbe belekényszerült. Az életminőségét is megméri kicsit azokon keresz-

tül, akik gyászolják, siratják. Rajtunk keresztül is méri most – s mér a halál minket is, az itt maradókat. Pap Géza halála megmért minket, megkérdezi, kik vagyunk, s főként azt kérdezi, hogy kik vagyunk mi egymásnak. S akkor most hogyan élünk tovább? Kérdez minket a reménységünkről, arról, hogy mit gondolunk az egyházunkról, magyarságunkról, és hogy mi az alapja ennek a reménységnek. Hol vannak a forrásaink, tetteinknek és célkitűzéseinknek, annak, hogy nem adjuk fel, hogy tovább megyünk nélküle, özvegje, öt gyermeke, azok családjai, kilenc unokája s gyülekezete? És végül mi a mi reménységünk arra az állapotra nézve, amelyben most ő van?

„Testvéreim! Úgy gondolom, ahogy mi, akik szeretjük ezt a földi életet, nem kívánunk elköltözni. De tudnunk kell, hogy egyszer lejár a kegyelmi idő, és eljön a mi elköltözésünk ideje is. Ezért tehát jó tudni, hogy aki itt vele volt, ott is vele lesz, és aki a földön benne bízott, a mennyben is vele lesz. És aki a földön benne bízott, a mennyben is átéli a vele való közösséget. Így a hívő emberek halála meghalás a bűnre nézve, és általmenetel az örök életre, a Krisztus közösségében” – ezek voltak püspöki szolgálatának 2012. húsvétján kiadott pásztorlevelének utolsó szavai. Ezzel a rendíthetetlen hittel megerősödve kísérik őt a minden élők útján a Házsongárdi temetőbe. Ámen.

Kató Béla, az Erdélyi Református Egyházkerület püspöke

Önmagamra tekintve, az elmúlt 12 évet életem gazdag időszakának minősítem. Szolgálatomat rövid igékben, tömondatokban foglalom össze: kormányoztam, irányt mutattam, építettem és romboltam, vívódtam magammal és másokkal, vigasztaltam, bátorítottam, intettem, fegyelmeztem, keseregtem, mások miatt bosszankodtam, utaztam, felszenteltem, szalagot vágtam, látogattam, tonnaszámra aláírtam, naptáromat teleírtam, dühödt presbiterek panaszát hallgattam, másoknak szánt szidalmakat elhordoztam, átvilágítottam, elnököltem, szerveztem, végrebajtottam, ritkán nevettem. Közben éjszakába nyúlóan tusakodtam Isten Igéjének értelmével és üzenetével, eszkatológiai sárkányokkal birkóztam, doktoráltam, négy könyvet megírtam, s az ötödik kiadás előtt áll. Mindeközben cukorbajt kaptam, megnőtt a vérnyomásom, elveszítettem az epémet, de néhány egykori barátomat is. Meggyőződésem, hogy a biztos fundamentumra építettem, egyesek szerint csak fát, szénát és pozdorját, reménységem szerint azonban ezek között olykor megcsillan az arany, az ezüst, talán a drágakő is. Tiszta lelkiismerettel állítom, hogy egyházunk javát és előmenetelét kerestem. Mondom ezt abban a biztos tudatban, hogy Pál szerint „kinek-kinek a munkáját a tűz próbálja meg”.

(Részlet dr. Pap Géza püspök 2012. június 6-án elmondott jelentéséből.¹)

¹ Pap Géza: Püspöki jelentések az Erdélyi Református Egyházkerület közgyűlésein. 2012. július 5–6. In: *Az Úr mellém állt és megerősített engem. Ft. dr. Pap Géza püspök pásztorlevelei és püspöki*